DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

18. januar 2007 *

I sag C-359/05,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af tribunal de grande instance de Brive-la-Gaillarde (Frankrig) ved afgørelse af 9. september 2005, indgået til Domstolen den 26. september 2005, i sagen:

**Estager SA**

mod

**Receveur principal de la recette des douanes de Brive,**

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne J. Klučka, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), J. Makarczyk og G. Arestis,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: M. Poiares Maduro
justitssekretær: fuldmægtig B. Fülöp,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. september 2006,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Estager SA ved avocates F. Genot-Delbecque og N. Petrignet

— den franske regering ved G. de Bergues og J.-C. Gracia, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved J.-F. Pasquier og P. Aalto, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. oktober 2006,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets forordning (EF) nr. 1103/97 af 17. juni 1997 om visse bestemmelser vedrørende indførelsen af euroen (EFT L 162, s. 1) og Rådets forordning (EF) nr. 974/98 af 3. maj 1998 om indførelse af euroen (EFT L 139, s. 1).

2 Anmodningen er blevet forelagt i forbindelse med en tvist mellem Estager SA (herefter »Estager«) og receveur principal de la recette des douanes de Brive (toldopkrævningsmyndigheden i Brive, herefter »toldmyndigheden«) vedrørende forhøjelsen ved overgangen til euroen af en mængdeafgift på mel, semuljegryn og groft mel af blød hvede, der leveres eller fremstilles til menneskelig ernæring (herefter »afgiften«).

## Retsforskrifter

*Fællesskabsbestemmelser*

3 Artikel 1 i forordning nr. 1103/97 har følgende ordlyd:

»I denne forordning forstås ved:

— »retlige instrumenter« lovbestemmelser, administrative retsakter, retsafgørelser, aftaler, ensidige retsakter, betalingsmidler, bortset fra pengesedler og mønter, samt andre retligt bindende instrumenter

[...]«

4 Nævnte forordnings artikel 3 bestemmer:

»Indførelsen af euroen ændrer ikke betingelserne i et retligt instrument, fritager ikke for opfyldelse af betingelserne i et retligt instrument og giver ikke nogen af parterne

ret til ensidigt at ændre eller bringe et sådant retligt instrument til ophør. Denne bestemmelse gælder med forbehold af parternes eventuelle aftaler.«

5 Samme forordnings artikel 4 fastsætter:

»1. Omregningskurserne vedtages som en euro udtrykt i hver af de nationale valutaer i de deltagende medlemsstater. De vedtages med seks betydende cifre.

2. Omregningskurserne afrundes eller afkortes ikke, når der foretages omregninger.

3. Omregningskurserne anvendes til omregninger begge veje mellem euroenheden og de nationale valutaenheder. Der anvendes ikke omvendte kurser afledt af omregningskurserne.

4. Pengebeløb, der skal omregnes fra den ene nationale valutaenhed til den anden, omregnes først til et pengebeløb udtrykt i euroenheden, hvilket beløb kan afrundes til mindst tre decimaler, og omregnes derefter til den anden nationale valutaenhed. Alternative omregningsmetoder må kun anvendes, hvis de giver samme resultat.«

6 Artikel 5 i forordning nr. 1103/97 er affattet således:

»Pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, når der foretages en afrunding efter en omregning til euroenheden i henhold til artikel 4, afrundes opad eller nedad til nærmeste cent. Pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, og som skal omregnes til en national valutaenhed, afrundes opad eller nedad til nærmeste underenhed, eller i tilfælde af, at der ikke findes en underenhed, til nærmeste enhed, eller i henhold til national lov eller praksis til et multiplum eller en brøkdel af den nationale valutaenheds underenhed eller enhed. Hvis anvendelsen af omregningskursen giver et resultat, der ligger nøjagtig i midten, afrundes beløbet opad.«

7 Artikel 7 i forordning nr. 974/98 bestemmer, at erstatningen af de deltagende medlemsstaters valutaer med euroen ikke i sig selv har den virkning at ændre valutaangivelsen i retlige instrumenter, der foreligger på den dato, hvor erstatningen finder sted.

8 Samme forordnings artikel 14 foreskriver:

»Såfremt der i retlige instrumenter, der foreligger ved overgangsperiodens udløb, henvises til de nationale valutaenheder, skal disse henvisninger læses som henvisninger til euroenheden i henhold til de respektive omregningskurser. De afrundingsregler, der er fastsat i forordning [...] nr. 1103/97, finder anvendelse.«

9 I medfør af artikel 1 i Rådets forordning (EF) nr. 2866/98 af 31. december 1998 om omregningskurserne mellem euroen og valutaerne i de medlemsstater, der indfører euroen (EFT L 359, s. 1), er den uigenkaldeligt fastlåste omregningskurs mellem euroen og den franske franc fastsat til 1 EUR til 6,55957 FRF.

*De nationale bestemmelser*

10 Afgiften blev indført ved artikel 1618f i den franske almindelige lov om skatter og afgifter. Før indførelsen af euroen var den fastsat til et beløb på 100 FRF pr. ton mel, semuljegryn og groft mel af blød hvede.

11 Artikel 1, stk. 1, i lov nr. 2000-517 af 15. juni 2000 om bemyndigelse af regeringen til ved bekendtgørelse at tilpasse værdien i euro af visse beløb udtrykt i franc i lovgivningen (JORF af 16.6.2000, s. 9063) fastsætter, at regeringen er bemyndiget til ved bekendtgørelse at træffe de nødvendige foranstaltninger for tilpasningen til overgangen til euro af visse beløb udtrykt i franske franc i lovgivningen.

12 Ved bekendtgørelse nr. 2000-916 af 19. september 2000 om tilpasning af værdien i euro af visse beløb udtrykt i [franske] franc i lovgivningen (JORF af 22.9.2000, s. 14877) fastsattes afgiften til 16 EUR fra den 1. januar 2002.

13 Nævnte bekendtgørelses artikel 1 bestemmer:

»I henhold til artikel 14 i forordning [nr. 974/98] erstattes beløb, der er udtrykt i [franske] franc i lovgivningen [...], pr. 1. januar 2002 af beløb i euro under anvendelse af den officielle kurs og af de fællesskabsretlige afrundingsregler.

[...]«

14 Det notat, der er udarbejdet til republikkens præsident om bekendtgørelse nr. 2000-916 (JORF af 22.9.2000, s. 14876), har følgende ordlyd:

»I medfør af EF-forordning nr. 1103/97 [...] og nr. 974/98 [...] skal de henvisninger til de nationale valutaenheder, der findes i lovteksterne, fra den 1. januar 2002 læses som henvisninger til euroen, idet den officielle omvekslingskurs på 6,55957 [FRF] til 1 EUR, med afrunding til anden decimal, skal anvendes.

Det resultat, der opnås ved anvendelse af disse bestemmelser, vil i visse tilfælde være svært at læse og huske, hvilket som konsekvens indebærer risiko for, at det bliver vanskeligere at anvende de bestemmelser, hvori de pågældende beløbsangivelser er indeholdt.

Af hensyn til lovgivningens klarhed og for at sikre dens korrekte anvendelse forekommer det derfor nødvendigt at fastsætte de pengebeløb, der er foreskrevet i visse bestemmelser, til beløb i euro uden decimaler eller til en mere tydelig værdi.

[...]

Den foreliggende bekendtgørelse, der er udstedt under anvendelse af [den bemyndigelse, der er tillagt ved i lov nr. 2000-517], følger de følgende principper.

Da tilpasningen af bestemmelserne skal være begrundet i hensynet til at opretholde deres læselighed, ændres for det første kun de monetære beløb, hvor man i den forbindelse kun vanskeligt kan anvende værdier med to cifre efter kommaet.

Hovedreglen er, at de fællesskabsretlige regler om omregning og afrunding finder almindelig anvendelse, og tilpasninger er undtagelsen. Heraf følger, at beløb, der allerede udtrykkes i centimes, almindeligvis ikke ændres.

[...]

Samtlige tilpasninger træder i kraft den 1. januar 2002, der er datoen for den endelige og fuldstændige erstatning af franc'en med euroen.

[...]«

**Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål**

15 I betragtning af at anvendelsen af forordning nr. 1103/97, nr. 974/98 og nr. 2866/98 ville have ført til at fastsætte afgiftsbeløbet til 15,24 EUR og ikke 16 EUR, anmodede Estager ved skrivelse af 12. marts 2002 afgiftsmyndigheden om at tilbagebetale selskabet en del af den afgift, det havde betalt siden den 1. januar 2002.

16 Ved afgørelse af 26. marts 2002 afviste afgiftsmyndigheden denne anmodning om tilbagebetaling.

17 Den 24. maj 2002 har Estager anlagt sag til prøvelse af denne afgørelse mod afgiftsmyndigheden ved den forelæggende ret med henblik på at opnå tilbagebetaling af de beløb, som selskabet vurderer, at det har betalt med urette.

18 Det er på den baggrund, at tribunal de grande instance de Brive-la-Gaillarde har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende spørgsmål:

»Er bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 2000-916 [...] vedrørende omregningen af en afgift [...], der finder anvendelse på fremstilling af mel, semuljegryn og groft mel af blød hvede, fra 100 [FRF] til 16 [EUR] i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne om indførelse af euroen?«

## Om det præjudicielle spørgsmål

19 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 1103/97 og nr. 974/98 er til hinder for nationale bestemmelser, som ved omregningen til euro af et afgiftsbeløb som det i hovedsagen omhandlede har sat dette til et højere beløb end det, der ville følge af anvendelsen de bestemmelser om omregning, der er fastsat i nævnte forordninger.

20 Når dette spørgsmål skal besvares, skal man fæstne sig ved såvel ordlyden af bestemmelserne i nævnte forordninger som sidstnævntes formål.

21 I så henseende bemærkes, at Domstolen i præmis 30-34 i sin dom af 14. september 2004, Verbraucher-Zentrale Hamburg (sag C-19/03, Sml. I, s. 8183), allerede har haft anledning til at gennemgå formålene med forordning nr. 1103/97.

22 Det fremgår af Domstolens gennemgang, at denne forordning skal sikre, at overgangen til den fælles valuta sker uden at berøre forpligtelser, der allerede er indgået af borgere og virksomheder. Med dette formål for øje anføres det i fjerde betragtning, at »retlig sikkerhed på et tidligt stadium vil give borgeres og virksomheders forberedelser mulighed for at ske under gode betingelser«. Det fremgår af syvende betragtning, at »det er et almindeligt anerkendt retsprincip, at kontinuiteten i aftaler og andre retlige instrumenter ikke påvirkes af indførelsen af en ny valuta«. Samme betragtning præciserer, at formålet med bestemmelserne i forordning nr. 1103/97 vedrørende nævnte kontinuitet er at »give de økonomiske agenter, herunder navnlig forbrugerne, den nødvendige retlige sikkerhed og transparens [...]«. Nævnte forordnings artikel 3, første punktum, bestemmer: »[I]ndførelsen af euroen ændrer ikke betingelserne i et retligt instrument, fritager ikke for opfyldelse af betingelserne i et retligt instrument og giver ikke nogen af parterne ret til ensidigt at ændre eller bringe et sådant retligt instrument til ophør« (Verbraucher-Zentrale Hamburg-dommen, præmis 31).

23 Desuden bemærkes, at artikel 7 i forordning nr. 974/98 fastsætter, at »[e]rstatningen af de deltagende medlemsstaters valutaer med euroen ikke i sig selv har den virkning at ændre valutaangivelsen i retlige instrumenter, der foreligger på den dato, hvor erstatningen finder sted«.

24 Det er tillige et led i det formål, der tilsigter at sikre neutraliteten i overgangen til euroen, at der fastsættes regler vedrørende omregningerne. I forsøget på at opnå den størst mulige neutralitet i disse omregninger, for borgerne og for virksomhederne, forudsættes det, at der er »en høj grad af nøjagtighed i omregningerne«, jf. 12. betragtning til forordning nr. 1103/97. Det bestemmes således i samme forordnings artikel 4, stk. 1, at omregningskurserne »vedtages med seks betydende cifre«. Det fremgår af samme artikels stk. 2, at »omregningskurserne [ikke] afrundes eller

afkortes [...], når der foretages omregninger«, og af stk. 3, at »der [ikke] anvendes [...] omvendte kurser afledt af omregningskurserne«, idet sidstnævnte bestemmelse ifølge tiende betragtning til nævnte forordning skal sikre, at der ikke er »væsentlige unøjagtigheder navnlig i tilfælde af store beløb« (Verbraucher-Zentrale Hamburg-dommen, præmis 32).

25 Princippet om kontinuitet i retlige instrumenter og målet om neutralitet ved overgangen til euroen finder anvendelse på »betingelser« eller på »valutaangivelsen« i »retlige instrumenter«, i den forstand, hvori disse udtryk anvendes i forordning nr. 1103/97 og nr. 974/98.

26 Der kan ikke være tvivl om, at et afgiftsbeløb som det i hovedsagen omhandlede udgør en »betingelse i et retligt instrument« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 3 i forordning nr. 1103/97.

27 Følgelig skal det undersøges, om forordning nr. 1103/97 og nr. 974/98 er til hinder for nationale bestemmelser, hvorved — ved overgangen til euroen — omregningen til euro og forhøjelsen af et sådant afgiftsbeløb samtidig iværksattes.

28 Det er i hovedsagen ubestridt, at den franske lovgiver, da man udstedte bekendtgørelse nr. 2000-916, har villet anvende fællesskabsbestemmelserne vedrørende indførelsen af euroen med henblik på at fastlægge afgiftsbeløbet.

29 Således som det fremgår både af notatet til republikkens præsident om bekendtgørelse nr. 2000-916 som af den klare ordlyd af bekendtgørelsens artikel 1, stk. 1, har den til formål — under anvendelse af forordning nr. 1103/97 og nr. 974/98 samt den officielle omvekslingskurs pr. 1. januar 2002 — at erstatte de beløb, der i lovtekster er angivet i franske francs, med beløb i euro.

30 Det fremgår tillige af nævnte notat og af artikel 2 i bekendtgørelse nr. 2000-916, at for at fastholde klarhed i lovgivningen og lette anvendelsen heraf, har visse bestemmelser i denne bekendtgørelse til formål at tilpasse visse beløb i euro ved anvendelse de fællesskabsretlige regler for omregning, der er nævnt i samme bekendtgørelses artikel 1.

31 I deres skriftlige indlæg har den franske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ikke bestridt, at en forhøjelse af afgiftsbeløbet faktisk har fundet sted, eftersom både de sidstnævnte og Estager har erkendt, at en regelret anvendelse, dels af den uigenkaldeligt fastlåste omregningskurs mellem euroen og den franske franc fastsat i artikel 1 i forordning nr. 2866/98, dels af afrundingsreglerne i artikel 5 i forordning nr. 1103/97, ville have ført til, at afgiftsbeløbet blev fastsat til 15,24 EUR i stedet for 16 EUR.

32 Selv om det som anført af den franske regering er rigtigt, at forordning nr. 1103/97 og nr. 2866/98 ikke på nogen måde har gjort indgreb i medlemsstaternes kompetence på skatte- og afgiftsområdet og i medlemsstaternes mulighed for at lade deres afgiftsbeløb stige, står det ikke desto mindre fast, at omregningen til euro af et afgiftsbeløb under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede skal gennemføres under overholdelse af de bestemmelser, der er fastsat i forordning nr. 1103/97, samt af princippet om kontinuitet i de retlige instrumenter og målet om neutralitet ved overgangen til euroen.

33 Dette indebærer bl.a. krav om retssikkerhed og gennemsigtighed, som giver mulighed for at beskytte de økonomiske aktørers tillid ved indførelsen af euroen. Således som det fremgår af syvende betragtning til forordning nr. 1103/97, skal bestemmelserne i samme forordning om kontrakters og andre juridiske instrumenters kontinuitet nemlig give retlig sikkerhed og transparens for de økonomiske aktører.

34 Det følger heraf, at en medlemsstat, når den samtidig iværksætter overgangen til euro og forhøjelsen af et afgiftsbeløb, således som det er tilfældet i hovedsagen, skal påse, at retssikkerheden og gennemsigtigheden for de økonomiske aktører garanteres.

35 Overholdelsen af disse krav forudsætter bl.a., at nævnte aktører tydeligt i de omhandlede retsforskrifter kan skelne denne medlemsstats beslutning om at forhøje afgiftsbeløbet fra omregningen til euro af dette beløb.

36 Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om dette er tilfældet i hovedsagen.

37 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at forordning nr. 1103/97 og nr. 974/98 skal fortolkes således, at de er til hinder for nationale bestemmelser, der ved omregningen til euro af et afgiftsbeløb som det i hovedsagen omhandlede har fastsat dette til et højere beløb end det, der ville have fulgt af anvendelsen af reglerne for omregning i nævnte forordninger, medmindre en sådan forhøjelse overholder de krav om retssikkerhed og gennemsigtighed, nævnte forordninger garanterer, hvilket indebærer, at det i de omhandlede retsforskrifter klart skal være muligt at skelne en medlemsstats beslutning om at forhøje dette afgiftsbeløb fra omregningen til euro af nævnte beløb. Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om dette er tilfældet i den sag, den skal træffe afgørelse i.

## Sagens omkostninger

38 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

**Rådets forordning (EF) nr. 1103/97 af 17. juni 1997 om visse bestemmelser vedrørende indførelsen af euroen og Rådets forordning (EF) nr. 974/98 af 3. maj 1998 om indførelse af euroen skal fortolkes således, at de er til hinder for nationale bestemmelser, der ved omregningen til euro af en mængdeafgift som den i hovedsagen omhandlede på mel, semuljegryn og groft mel af blød hvede, der leveres eller fremstilles til menneskelig ernæring, har fastsat denne til et højere beløb end det, der ville have fulgt af anvendelsen af reglerne for omregning i nævnte forordninger, medmindre en sådan forhøjelse overholder de krav om retssikkerhed og gennemsigtighed, nævnte forordninger garanterer, hvilket indebærer, at det i de omhandlede retsforskrifter klart skal være muligt at skelne en medlemsstats beslutning om at forhøje dette afgiftsbeløb fra omregningen til euro af nævnte beløb. Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om dette er tilfældet i den sag, den skal træffe afgørelse i.**

Underskrifter